

Parlem

EDITORIAL

3.– Equip de redacció.

OPINIÓ

3.– Tres dones i una veu, per la *Sra. Pepita Jordana*.

L'ENTREVISTA

4.– *Sr. Pep Vilarrubla*, activista cultural urgellenc.

PARLEM DE SALUT

7.– Una llar sense obstacles, per la *Sra. Alba Escavias*.

LES NOSTRES ACTIVITATS

9.– Decoració d'hivern i Carnaval.

L'ESPAI DEL VOLUNTARI

12.– Perquè soc voluntari?, per les Sres. *Marina, Angeleta, Encarna i el Sr. Ramon*.

LES NOSTRES RECEPTES I REMEIS CASOLANS

13.– Bacallà amb tomàquet , per la *Sra. Ventureta Alís*.

Bunyols de vent, per la *Sra. Rosa Boix*.

Picades d'abella, per la *Sra. Rosalia Viladrich*.

PARLEM AMB LA GENT GRAN

14.- *Sr. Alfonso García*, apicultor durant més de 20 anys.

RECORDEM

17.– Setmana Santa.

OCI I CULTURA

20.– Supersticions.

22.– A Sant Antoni del porquet, poesia del *Sr. Pep Vilarrubla*.

AHIR I AVUI

23.– *Sra. Luisa Ojeda i Sra. Yolanda Barba*.

Equip de redacció:

Susanna Forné González, Lali Garcia Ràfols, Nica González Bonilla, Gemma Guàrdia Carbonell, Dani Jiménez González i Eva March Alvarez.

Han col·laborat en aquest número:

Yolanda Barba, Sussi Boniquet, Alba Escavias, Teresa Esclusa, Teresa Garcia, Pepita Jordana, Visitación Lorenzo, Carmen Moreno, Marina Oliva, Encarna Pinto, Angeleta Prat, Josep Rebés, Ramon Serrat, Anna Ventura i Josep Vilarrubla.

Els nostres residents:

Carmen del Àguila, Ventureta Alís, Rosa Boix, Alfonso García, Josefa Gázquez, Rosario Guitart, Carme Millán, Luisa Ojeda, Teresa Parramon, Joan Pinyol, Celia Ribero, Germena Roca, Custodi Suils i Rosalia Viladrich.

Fotografies tapa: Teresa Garcia, Visitación Lorenzo i Pilar Quinquilà.

Telèfon: 973 35 24 11 **e-mail:** parlem@fsh.cat **Periodicitat:** trimestral.

Editorial

Els nostres padrins estan plens de vides. És el nostre deure i, al mateix temps, una gran sort, escoltar-los i ajudar-los a recordar, per passar el relleu d'aquestes experiències a les generacions més joves perquè s'enriqueixin d'humanitat.

En aquestes pàgines i de la mà d'en Pep Vilarrubla, sabrem moltes coses sobre la festivitat de Sant Antoni.

Endinsant-nos un xic en la primavera, que tot just ara esclata, parlarem amb l'Alfonso García sobre les abelles i la mel. Arrodonint-ho amb els remeis casolans per a les picades d'abelles.

I, per últim, els padrins ens explicaran com es vivia abans la Setmana Santa amb costums que no hem d'oblidar.

Equip de redacció

Opinió

Tres dones i una veu

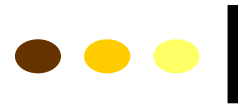
M'ha fet molta il·lusió la proposta de col·laborar en la revista **Parlem** i donar la meua opinió com a familiar de resident. Més que reflectir el meu agraïment, voldria que aquest petit escrit fos un homenatge a totes aquelles persones que dia a dia a través del seu treball i dedicació fan possible que persones com la meua mare i la resta de residents puguin gaudir d'una atenció digna.

Les malalties i la vellesa sovint acaben donant-se la mà i encara que sempre creiem que ens han arribat massa d'hora, que encara quedaven bons anys per aprofitar, no ens queda més remei que aprendre a acceptar-ho i viure el dia i l'instant.

El passadís que transito cada vespre aplega mares i filles, en especial vagi també per a elles el meu reconeixement particular. Tanmateix, voldria ser la veu de qui per desgràcia ja no en té, i fent ús de la semblança física i interior que moltes persones han trobat entre la meua mare, jo i fins i tot la meua filla, fondre'ns en una única dona per dir-vos: gràcies a tots!

Pepita Jordana

Pep Vilarrubla

ACTIVISTA CULTURAL URGELLENC

El Pep Vilarrubla té 79 anys, és una persona molt coneguda pel seu paper actiu en molts dels esdeveniments culturals i tradicionals de la Seu i ha rebut diversos premis i homenatges per aquesta tasca.

El Pep ens explica que va combinar la seva professió com a tocinaire amb la col·laboració en moltes activitats culturals que s'organitzaven a la Seu, juntament amb la pràctica de diferents activitats lúdiques com el futbol, la pesca amb canya, la poesia i la cuina. El seu interès per aquesta encara es manté viu i un bon exemple n'és la direcció que ha tingut durant molts anys en l'elaboració de la tradicional calderada de la Seu que organitza la confraria de Sant Antoni i amb la qual manté una forta vinculació.

Quan va començar a fer-se la calderada a la nostra ciutat? Què va motivar aquesta celebració?

Des dels anys 40 aquesta festa es celebra de forma ininterrompuda a la Seu, podríem dir que va haver-hi dues fases, abans i després de la guerra civil. **La calderada és un acte de la festivitat de Sant Antoni molt arrelat a la nostra ciutat**, els seus impulsors van ser els pagesos i en l'actualitat és **la confraria de Sant Antoni** qui **manté viva aquesta tradició**.

Jo vaig començar a interessar-me per l'elaboració de l'escudella quan tenia 14 anys, el meu interès i el fet d'estar al costat de bons mestres em va ajudar a conèixer tot el necessari per elaborar aquest plat tan popular.

El principi bàsic de la calderada era la motivació que tenien terratinents i pagesos de la Seu per donar a tot el poble aliments provinents de la matança dels porcs. En aquell temps s'organitzava una capta per les diferents cases de pagès i tot el que es recollia aquest dia servia per fer una escudella popular el dia de Sant Antoni Abad.

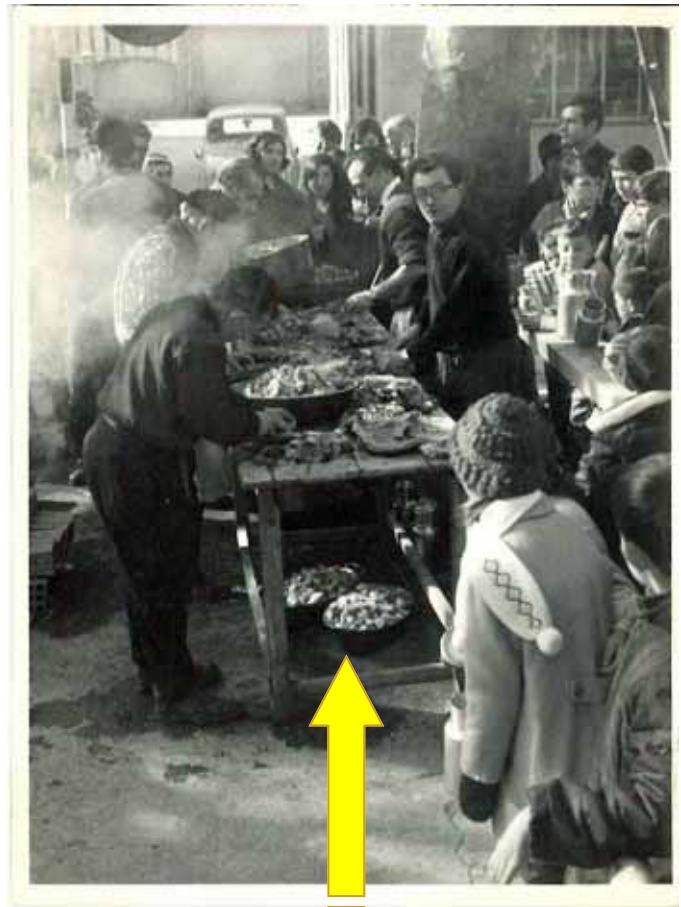

Recordes com eren inicialment els preparatius de la calderada?

Fa uns anys els preparatius eren molt d'anar per casa, les persones que ho organitzaven es dividien les feines. Uns s'encarregaven de les calderes, uns altres anaven a l'hort a collir les verdures, altres preparaven la llenya...

Antigament tampoc hi havia les eines que hi ha ara, **fèiem servir fogaines**, uns estris que hi havia a moltes cases de pagès per fer la cubada del bestiar, posteriorment vam fer servir **les olles militars**. Amb els anys la germandat de Sant Antoni ha anat fent calderes noves i ha anat adquirint diferents estris, fins fa uns anys els que s'utilitzaven eren cedits per particulars.

Ens llevàvem a les 5 del matí per deixar-ho tot a punt, posar en marxa els focs i començar a bullir l'aigua de les olles. Actualment això ha canviat i ara és una cisterna la que porta directament l'aigua calenta.

fogaines

Ens pots explicar alguna anècdota?

Com a anècdota us puc explicar que les **olles militars** tenien l'inconvenient que **eren molt velles i alguna vegada se'ns rebentaven** al mig del passeig. Si el forat era petit es tapava amb sabó i si era massa gros, el noi de cal False estava pendent per si les havia de soldar abans que l'aigua vessés.

També recordo que va haver-hi un any, quan va arribar el butà a La Seu, al Badia se li va ocórrer provar de fer la calderada amb el gas butà, així que es

va instal·lar tot el necessari al Passeig; però va costar moltíssim de fer bullir l'aigua, es va utilitzar tot un camió de butà.

Quins són els ingredients que s'utilitzen per fer l'escudella?

En l'actualitat es fa una repartició d'unes 3000 racions d'escudella i els ingredients que utilitzem són els següents:

- 60 o 70 kg de verdures (col, api, cebes, pastanagues).
- 100 kg de botifarra blanca, negra i bull.
- 30 kg de carn picada per fer pilotes.
- 2 dotzenes d'ous i farina.
- 100 kg de carn de vedella.
- 100 kg de llegum cuita.
- 80 kg de cansalada.
- 100 kg d'arròs.
- 150 kg de patata.
- 100 kg de fideus.
- 12 kg de sal.

Per coure tot això escalfem les calderes amb uns 500-600 kg de llenya.

Quins actes es fan al llarg del dia de Sant Antoni?

La vigília de Sant Antoni juntament amb les autoritats locals es fa l'entrega de la bandera al nou banderer i seguidament té lloc la repartició de la tradicional coca i vi. Cada any hi ha un banderer sortint, un d'entrant i el proposat per l'any següent.

El banderer ha de vetllar per la festa, ha d'exposar l'ensinya de la confraria al balcó de casa durant les celebracions i amb aquesta ha de presidir tots els actes; la processó, el dinar de Sant Antoni o els Tres Tombs.

L'endemà **es comença la festa amb un ofici a la catedral**, es fa la **benedicció dels panets, dels animals** i els assistents es desplacen fins al passeig on es fan **els Tres Tombs**. Després el rector **beneeix la calderada**, es dóna a provar a totes les autoritats de la vila i els confreres comencen a fer les reparticions.

Quan s'acaba de repartir tota l'escudella els prop de 100 socis juntament amb les autoritats fan un dinar de germanor gaudint de l'escudella.

Parlem de salut...

Una llar sense obstacles

per l'Alba Escavias,
terapeuta ocupacional

Un dels aspectes sobre els que treballem els terapeutes ocupacionals són les adaptacions de l'entorn. Les pèrdues pròpies del procés d'envelliment poden dificultar la realització de tasques diàries que fins ara resultaven fàcils. Aquesta situació pot provocar que la persona deixi de fer activitats pel seu compte i passi a dependre d'una altra persona.

L'adaptació de l'entorn representa un dels principals elements que poden influir en el grau de dependència de les persones grans i pot fer més senzilla la cura als familiars. La comoditat de l'entorn i una bona organització influeix positivament en l'estat emocional de la persona gran.

Per modificar la nostra llar hem de basar-nos en les característiques que té el domicili particularment, el grau de pèrdua d'autonomia o el tipus de patologia que té la persona. És important proposar mesures i solucions que proporcionin seguretat, senzillesa i independència en les activitats quotidianes.

No hem d'oblidar que
**l'ambient és el que s'ha
d'adaptar a la persona i no
la persona a l'ambient.**

Absans d'utilitzar qualsevol ajuda tècnica o adaptació cal l'assessorament d'un professional. Existeixen botigues especialitzades on es poden trobar infinitat d'accessoris útils i també és possible llogar material específic, com ara llits articulats o caminadors.

Adaptacions bàsiques a la llar

- Retirar les catifes o fixar-les al terra amb adhesius de doble cara.
- Eliminar els mobles o els objectes innecessaris (cables, joguines, etc.) que obstaculitzin el pas.
- Identificar els espais més utilitzats, per exemple, posar una fotografia del bany a la porta.
- Utilitzar cadires o butaques estables.
- En cas d'utilitzar cadira de rodes, preveure que es pugui desplaçar per tota la casa.
- La cadira ha de tenir un seient prou alt (45 centímetres), un respalller recte i uns braços que facilitin la incorporació de la persona. El fet de disposar d'un respalller reclinable i d'un reposapeus afegeix confort.
- La televisió ha d'estar proveïda d'un comandament a distància. En cas que la persona tingui algun problema auditiu, uns auriculars inalàmbrics permetran escoltar-la ajustant el volum al seu nivell.
- Disposar d'interruptors abundants i situar-los en llocs estratègics:
 - Al començament i al final d'unes escales i d'un corredor.
 - Al capçal del llit.
- Assegurar-nos que els trams d'escales tinguin baranes amb passamans.
- Eliminar objectes perillosos.
- Instal·lar pestells de seguretat a les portes i a les finestres
- Es recomana tenir una dutxa enlloc d'una banyera.
- Disposar d'un terra antilliscant.

- Les barres agafadores han de ser d'un color que contrasti amb el de la superfície de la paret i de plàstic, doncs són menys rrelliscoses. Cal triar acuradament la seva ubicació i fixar-les bé a la paret.
- La tassa del vàter ha de ser prou alta, entre 45 i 50 centímetres. Existeixen alces que ens permetran aconseguir l'alçada que busquem

Les nostres activitats

Decorem la residència

Decoració d'hivern

Durant aquests mesos d'hivern, hem volgut decorar la residència amb motius propis d'aquesta època de l'any. Refranys, dites i proverbis han estat els motius que ens han inspirat per dissenyar el mural d'hivern.

També hem tingut l'oportunitat de preparar el Carnaval. Hem guarnit la sala i fins i tot ens hem animat a fer els nostres propis antifaços. Amb tants preparatius, el temps ens ha passat volant!

Decoració de Carnaval

El Carnaval

Finalment, ha arribat el dia tan esperat! El dimarts 16 de febrer vam celebrar el Carnaval i un grup de companyes de l'Hospital van participar al concurs de disfresses. Lògicament, no van faltar el bon humor i les ganes de passar una bona estona.

Amb el número 1:
Lady Sandra

Amb el número 2:
Les Globus.

Amb el número 3:
La Pingüí.

Amb el número 4:
Les Alpino.

Amb el número 5:
Dones d'un altre planeta.

Amb el número 6:
La Pirriota

**Amb el número 7:
*La Troglodita.***

**Amb el número 8:
*La Pinya.***

**Amb el número 9:
*La Xuxe.***

**Amb el número 10:
*L'àrab.***

**El jurat:
*De venecianes.***

Els avis també s'ho van passar d'allò més bé. Van estar molt atents a totes les disfresses que anaven desfilant. I, lògicament, ells també van formar part del concurs tot posant-se els antifacs que havíem estat treballant setmanes abans.

**A dalt, moment en que la Josefa dona el primer premi a les guanyadores del concurs, *Les Globus.*
A l'esquerra, foto de totes les participants.**

L'espai del voluntari

Per què sóc voluntari?

La Marina fa 15 anys que és voluntària.

"M'agrada ajudar els altres, em surt de l'ànima i em trobo molt a gust fent aquesta tasca. Per a mi la residència és com una segona família."

L'Angeleta fa 12 anys que és voluntària.

"Soc voluntària perquè viure és ajudar. El millor de ser voluntària és rebre l'agraïment dels residents en un somriure, una estreta de mans o un petó. No necessito cap reconeixement."

L'Encarna fa 9 anys que és voluntària.

"Vaig començar el voluntariat tot just després de la mort del meu marit. En aquella època em sentia molt sola i poder iniciar aquesta tasca em va ajudar a passar millor el temps."

El Ramon fa 6 anys que és voluntari.

"És una bona manera d'ajudar els altres i estic molt satisfet de fer-ho. Ja tenia experiència com a voluntari del Taller Claror, m'agrada."

Parlem amb la gent gran *Sr. Alfonso García*

APICULTOR, DURANT MÉS DE 20 ANYS.

L'Alfonso té 82 anys va néixer a Múrcia i va centrar la seva activitat professional majoritàriament en el món de la construcció. És un gran aficionat a la caça i a la pesca, dues activitats que ha mantingut actives fins fa poc temps.

El seu interès pel món de l'apicultura va iniciar-se a l'adolescència, des de llavors ha dedicat més de 20 anys a treballar amb les abelles. L'Alfonso ens explica i transmet amb entusiasme els seus coneixements en aquest art.

Ens pot explicar que és l'apicultura? I quin és el material necessari per treballar amb les abelles?

L'apicultura és la cria de les abelles per a la producció de mel, pots realitzar-la de forma lúdica o es pot convertir en un ofici. **El material bàsic** que s'ha d'utilitzar en la pràctica de l'apicultura és **la careta amb vel protector, un mono blanc, guants, botes** i algunes eines que t'ajuden a treure la mel.

Quan i què el va motivar a interessar-se pel món de l'apicultura?

De petit ja m'agradava força el món de les abelles, llegia llibres; però, no va ser fins als 15 anys quan vaig començar a fer pràctiques en aquest camp, **vaig entrar a formar part de la Societat d'apicultura de Múrcia.**

Després de la jubilació m'hi vaig bolcar de ple, un cosí que s'hi dedicava professionalment em va animar i en vaig poder gaudir activament fins fa 8 anys aproximadament.

Quines són les millors condicions per situar els rusc?

Una bona zona per situar-los és aquella que **sigui tranquil·la, que estigui allunyada de les cases i de la carretera**. Molts apicultors cerquen el lloc en funció de la flor que hi predomina, d'aquesta manera la mel que se'n deriva té unes característiques determinades.

Quins tipus d'abelles existeixen?

Les abelles viuen de forma molt ordenada i tenen una gran activitat. **La reina** és la que viu més temps, entre 4 i 5 anys, únicament té la funció de posar ous. També hi ha **l'abella obrera**, que viu uns 40 dies i té diverses tasques, surt a recollir el nèctar i el pol·len de les flors per fer la mel, construeix i neteja les cel·les, etc. Per últim, **els abellots** només participen en el vol nupcial quan la reina surt del rusc per ser fecundada.

<< Les abelles viuen de forma molt ordenada i tenen una gran activitat >>

Quan s'ha de recollir la mel dels rusc?

Normalment es fa després de la darrera floració de l'estiu.

De què s'alimenten les abelles durant l'hivern?

S'alimenten de la pròpia mel que l'apicultor els deixa al rusc.

Quin tipus de mel hi ha a la nostra comarca? De què depèn el sabor i la textura de la mel?

Troblem la **mel de muntanya**, aquest tipus de mel es fa amb una barreja del nèctar de flors de la zona i es caracteritza per tenir un color fosc i un gust bastant fort. **Tant el sabor com la textura de la mel depenen bàsicament del tipus de flor que utilitzen les abelles**. Per exemple, la mel que es fa amb la flor de la tarongina, és de color clar i té un sabor suau, en canvi la que es fa amb la flor del romaní, és més marró i té un gust més fort.

Com es pot saber si una mel és totalment natural o ha estat manipulada?

Pel **control extern que es fa del producte que s'ha de comercialitzar**, que tingui les característiques que indica el productor i per una altra banda existeix un **indicador que ens ajuda a saber-ho i és que a temperatures baixes la mel natural es cristal·litza**.

Quina és la millor mel per a vostè?

Per a mi la millor mel és la que es fa amb la flor del romaní. M'agrada menjar-la directament amb la bresca o bé amb una mica de pa. La mel és un aliment natural i té propietats molt saludables.

<< La mel és un aliment natural i té propietats molt saludables.>>

Imagino que realitzant aquesta pràctica és molt difícil que hom no rebi alguna picada. Vostè n'ha rebut moltes al llarg d'aquests anys?

Normalment les abelles no tenen intenció de picar, quan estan nervioses o hi ha perill que ho facin t'alerten amb un moviment característic i això et permet evitar la picada. Malgrat saber una mica com es comporten n'he rebut unes quantes!

Recordem

Setmana Santa

Els avis recorden la Setmana Santa com un període d'intensa activitat litúrgica i amb nombroses mostres de religiositat popular en els diferents pobles d'origen, destacant les processons com el més significatiu d'aquests dies

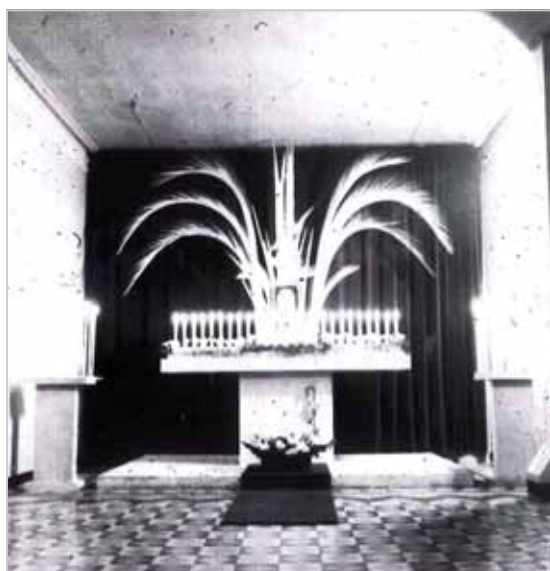
Diumenge de rams

Un dels actes que caracteritzaven aquest dia era la benedicció de les palmes. Petits i grans, tots ben mudats, a punt amb palmes i palmons ben guarnits amb llaminadures i galetes, rams d'olivera i llorer per a la benedicció. Els avis recorden que acabada la celebració era costum col·locar els palmons a les finestres de les cases amb la finalitat de protegir-les i no es retiraven fins el dia de Carnestoltes de l'any següent.

*"Per Pasqua
i per Nadal,
cada ovella al
seu corral"*

*"Per Pasqua
i per Nadal,
qui res no
estrena
res no val"*

Dijous Sant

Aquest dia era habitual fer un recorregut per la catedral i les diferents esglésies de la ciutat per veure els monuments. Els fidels feien aquest camí per adorar i pregar davant la imatge de Crist que era envoltada de plantes i rams de flors.

Divendres Sant

Els avis expliquen que abans de la desfilada les diferents confraries guarnien i preparaven totes les imatges que havien de sortir a la processó recordant la mort de Jesús a la Creu.

A la Seu, la processó de Setmana Santa es vivia i es sentia de cor. Molta gent dels pobles es desplaçava caminant fins la vila per participar-hi guardant un gran silenci. No hi faltava la desfilada dels armats, les imatges, les autoritats, els fidels i tots els vilatans acompanyant els passos pels diferents carrers de la ciutat.

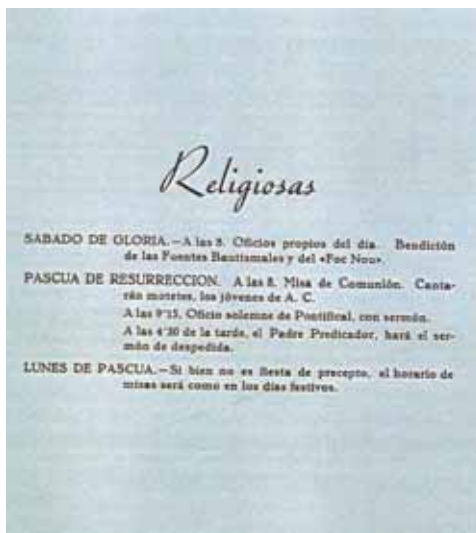
*“De Pasqua a l’Ascensió,
quaranta dies de perdó”*

Les Caramelles

Els avis expliquen que el dissabte a la tarda i el diumenge al matí la veu dels caramellaires es feia sentir pels diferents carrers de la Seu. Tenen molt present com eren i com es celebren actualment les caramelles, així com quan alguns d’ells, bé acompanyant al grup, cantant les cançons o col·laborant amb menjar o diners participaven d’aquesta tradició tan antiga a la nostra ciutat.

Programa de Pasqua de Resurrecció, any 1943

Diumenge de Pasqua

Per als cristians és el dia de celebració per la resurrecció de Jesús. Els padrins expliquen que aquell dia tenia lloc la missa, el dinar amb la família i la tradicional mona de pasqua. En aquella època, era la mare o els padrins els que regalaven aquest dolç fet amb massa de pa i ous durs, normalment tants ous com anys tenia la criatura.

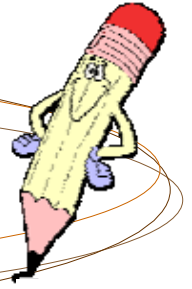
*“Pasqua sense ous,
com Nadal sense torrons”*

La Trobada

Era un dia de retrobament amb familiars i amics i era costum fer un dinar popular a l'aire lliure. Aquest dia molta gent es desplaçava a peu fins al poble de Montferrer, passaven el dia junts, dinaven i finalitzaven el dilluns amb un ball a la plaça del poble.

Oci i Cultura

Les supersticions

Carmen del Àguila, Ventureta Alís, Rosa Boix, Alfonso García, Carmen Millán, Teresa Parramon, Joan Pinyol, Custodi Suils i Rosalia Viladrich.

BONA SORT

Trobar un trèvol
de quatre fulles.

Passar un dècim
de loteria per
la panxa d'una
dona embarassada.

Posar una mica de sal
als racons de les quadres
el primer d'abril,
per protegir el bestiar
de malalties.

Tocar fusta.

Quan una
papallona blanca
vola al teu costat.

*Vessar una
copa de cava i
mullar-te
el cap amb
aquest.*

MAI LA SORT

Verterse el vino es buen signo, derramarse la sal, es mala señal

Quan unes tisores cauen a terra i dirigeixen la punta a alguna de les persones que hi ha al voltant.

Casar-te un dia de pluja

Passar per sota d'una escala

Quan un borinot negre vola al teu costat.

Trencar un mirall equival a set anys de mala sort.

Creuar-te amb un gat negre.

Obrir un paraigües a l'interior d'una casa o en un lloc tancat i fer-lo rodar.

"A mi madre le preguntan si me ha parido el martes porque mi mala desgracia siempre la llevo delante"

Quan beus vi amb porró i el deixes amb el pic apuntant cap a alguna de les persones que hi ha a la taula.

Superstició:

Excessiva reverència o por a les coses desconegudes i misterioses. Atribució d'una força oculta i sobrenatural a objectes i esdeveniments que, per llur natura, no la posseeixen.

A Sant Antoni del porquet

gener de 2010

*Ja som a Sant Antoni
un any més celebrarem
amb tres tombs i calderada
invitant a forans i urgellencs.*

*Tres tombs i benedicció
cucanyes i escudella
rifa del porc i corder
repartiment de vianda
i dinar de germanor.*

*Ofici i benedicció de panets
així n'és la nostra festa
que any rere any celebrem
en honor de Sant Antoni
Sant Antoni del porquet.*

*Que ens guardi de tot mal
a persones i bestiar
perquè els anys vinents
puguem amb salut
al nostre patró venerar.*

Pep Vilarrubla

A hir i avui.

Luisa Ojeda

**Va treballar a casa i en feines del camp.
Va néixer a Segura de la Sierra (Jaén) fa 93 anys.**

**Quan et vas disfressar per última vegada?
De què ho vas fer?**

No m'he disfressat mai.

Què és el que més t'agrada de la primavera?

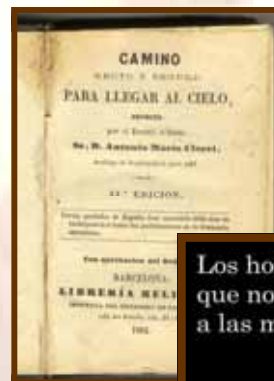
El bon temps, et trobes amb més ànims per fer coses.

Ets supersticiosa?

No.

El darrer llibre que vas llegir...

Camino recto de Sant Antoni M. Claret.

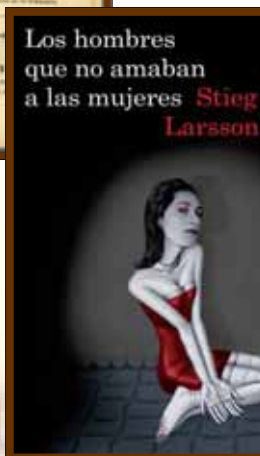

== == == == == == ==

Yolanda Barba

**Auxiliar d'infermeria de la unitat
Sociosanitària**

Va néixer a la Seu fa 31 anys.

Quan et vas disfressar per última vegada? De què ho vas fer?

Fa tres anys. Em vaig disfressar de marieta a la residència i amb la meva companya vam guanyar el primer premi.

Què és el que més t'agrada de la primavera?

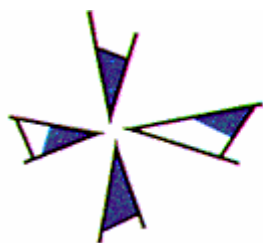
El bon temps i sortir a passejar amb tota la família al Parc del Segre.

Ets supersticiosa?

Una mica, mai passo per sota d'una escala.

El darrer llibre que vas llegir...

Los hombres que no amaban a las mujeres d'en Larsson.

fundació
sant hospital
la seu d'urgell